

Energiklagenemnda

Energiklagenemndas avgjørelse 3. desember 2021

Sak: 2021/0969

Klager: A

Klagemotpart: B AS

Energiklagenemndas medlemmer:

Henrik Bjørnebye, Helle Grønli og Edna Grepperud

1 Sakens bakgrunn

- (1) Reguleringsmyndigheten for energi (heretter «RME») fattet 8. desember 2020 vedtak om at B AS (tidligere C AS) hadde beregnet gebyr for manuell avlesning i strid med forskrift om økonomisk og teknisk rapportering, inntektsramme for nettvirksomheten og tariffen av 11. mars 1999 nr. 302 (kontrollforskriften) § 17-6. Selskapet ble også pålagt å endre rutinene for fakturering av gebyret.
- (2) Saken ble brakt inn som en uenighetssak for NVE (i dag RME) av A (heretter «klager») den 22. januar 2019. Klager var uenig i B AS' (heretter «klagemotpart») beregning av gebyr for manuell avlesning av AMS-måler uten aktiv kommunikasjonsenhet. På tidspunktet for klagen var NVEs (i dag RME) kompetanse til å avgjøre uenighetssaker regulert i energilovforskriften § 4-10. Etter en forskriftsendring som trådte i kraft 1. november 2019 er dette nå regulert i forskrift av 24. oktober 2019 nr. 1413 om nettregulering og energimarkedet (NEM) § 4-13.
- (3) I e-post til klager datert 8. mars 2019 informerte RME klager om regelverket knyttet til manuell avlesning. Klager svarte RME i e-post datert 19. mars 2019, hvor han presiserte at han klaget på gebyrets størrelse og ba igjen RME om å vurdere saken. RME svarte i e-post datert 6. juni 2020 at de skulle vurdere klagemotparts praksis med hensyn til selskapets ivaretagelse av informasjonsplikten og gebyrets størrelse.
- (4) Klager mottok to fakturaer for avlesning av strømmåler fra klagemotpart, henholdsvis datert 10. februar og 11. februar 2020. På den bakgrunn tok klager kontakt med RME den 17. februar 2020 og etterlyste svar på klagen inngitt i 2019. Klager informerte også klagemotparten om at klage på avlesningsgebyr var sendt til RME i e-post datert 20. februar 2020.

Postadresse

Postboks 511 Sentrum
5805 Bergen

Besøksadresse

Zander Kaaes gate 7
5015 Bergen

Tlf.: 55 19 30 00

E-post: post@knse.no

- (5) RME ba klagemotparten om opplysninger og dokumentasjon på beregningsgrunnlaget for gebyret i brev datert 26. februar 2020. Klagemotparten redegjorde for selskapets beregningsgrunnlag i brev datert 11. mars 2020. RME ba om ytterligere informasjon i brev datert 4. mai 2020. Klagemotparten svarte i e-post datert 7. juli 2020.
- (6) RME sendte ut forhåndsvarsel datert 27. oktober 2020 til klagemotparten, med frist for merknader innen 10. november 2020. Klagemotparten kommenterte ikke RMEs varsel om vedtak. RME fattet vedtak i tråd med forhåndsvarselet den 8. desember 2020, med følgende konklusjon:
- «[C AS] har beregnet gebyret for manuell avlesning i strid med forskrift om kontroll av nettvirksomhet § 17-6. TEN må korrigere beregningen slik at gebyret ikke inkluderer aktiviteter som det ikke er tillatt å kreve gebyr for.*
- [C AS] sine rutiner for fakturering av gebyret, er i strid med avregningsforskriften § 7-1a annet ledd, jf. § 1-3 punkt 2. TEN må endre sine rutiner for fakturering av gebyret*
- [C AS] må sende RME dokumentasjon på beregning av gebyret og endring av rutinene for fakturering av gebyret innen 15. januar 2021.»*
- (7) I vedtaket la RME til grunn at ekstra systemkostnad ikke kan inkluderes i beregningen av gebyret og at det kun kan medregnes kostnader for stedlige kontrollavlesninger som er gjennomført.
- (8) Klager sendte inn merknader til vedtaket i e-post datert 9. desember 2020. Her fremgikk det at han ikke hadde mottatt forhåndsvarselet datert 27. oktober 2020, klagemotparts brev datert 11. mars 2020 og klagemotparts e-post datert 7. juli 2020. Klager etterlyste svar den 17. desember 2020. Dokumentene ble oversendt til klager fra RME samme dato. Klagefristen ble utsatt med tre uker fra klager mottok disse.
- (9) I e-post fra klager 28. desember 2020 etterlyste klager flere dokumenter fra RME. Klager purret på svar fra RME i e-post 5. januar 2021. RME viste i e-post datert 6. januar 2021 at klager hadde anledning til å be om innsyn i andre saker via eInnsyn.no. Videre viste RME til at klager hadde mottatt de dokumentene som klagemotpart hadde sendt til RME i anledning saken. Klagefristen ble fastsatt til 15. januar 2021.
- (10) Klager påklaget vedtaket i e-post datert 6. januar 2021 (heretter «klagen»). Klager var blant annet uenig med RME i at tariffen skulle beregnes generelt, og ikke individuelt. Videre betvilte klager RMEs vurdering av at nettselskapene har ekstra kostnader i forbindelse med håndtering og kontrollering av målerdata som ikke er fjernavlest.
- (11) I e-poster datert henholdsvis 11. januar og 12. januar 2021, etterlyste klager bakgrunnsdokumenter til vedtaket. RME forklarte i e-post datert 15. januar 2021 at dokumenter knyttet til enkeltsaker lå ute i eInnsyn. Videre viste RME til at klagers innsynskrav ble behandlet dagen etter at hans bestilling kom inn.
- (12) Den 15. januar 2021 sendte klager en utfyllende klage. Den utfyllende klagen var rettet til Energiklagenemnda.
- (13) Klager ba, i epost datert 18. januar 2021, om tilgang til fungerende lenker fra de som var oppgitt i vedtaket av 8. desember 2020. RME oversendte 9. februar 2021 lenkene som klager ikke hadde fått åpnet.

- (14) Den 15. mars 2021 oversendte klager e-postkommunikasjon klager hadde hatt med klagemotpart angående utskifting av strømmåler, til RME.
- (15) I e-post datert 21. april 2021 til RME etterlyste klager svar på om klagen hans hadde blitt oversendt til Energiklagenemnda. Samme dag stilte klager spørsmål til RME om de kunne sette ham i kontakt med en annen person som også hadde klaget på gebyret fra klagemotpart.
- (16) Klager oversendte kommunikasjon klager hadde hatt med klagemotpart angående fakturaer til RME den 24. april 2021.
- (17) Den 29. april 2021 etterlyste klager igjen svar fra RME på om klagen hans var blitt oversendt til Energiklagenemnda, samt svar på om RME kunne sette ham i kontakt med en annen person som også hadde klaget på gebyr fra klagemotparten. Klager kontaktet Klagenemndssekretariatet samme dag med spørsmål om klagen var oversendt Energiklagenemnda.
- (18) Klagenemndssekretariatet besvarte klagers e-post den 30. april 2021, og informerte klager om at de ikke hadde mottatt noe klage fra RME. Det ble videre gitt informasjon om saksbehandlingen, herunder at RME etter forvaltningsloven skulle vurdere saken på nytt før den eventuelt ble oversendt til Energiklagenemnda.
- (19) Klager purret på nytt til RME den 2. mai 2021. RME svarte 7. mai 2021 at de tok sikte på å oversende klagen til Energiklagenemnda innen utgangen av mai. I e-post datert 18. mai 2021 informerte RME om at den andre personen som hadde klaget ikke hadde gått videre med saken.
- (20) Den 25. mai 2021 sendte klager over korrespondanse med klagemotpart om fakturaene til RME.
- (21) RME vurderte klagen, men konkluderte med at den ikke ga grunnlag for å endre eller oppheve vedtaket, jf. lov om behandlingssaker datert 10. februar 1967 (forvaltningsloven) § 33. Klagen og sakens dokumenter ble først oversendt Energiklagenemnda ved RMEs innstilling datert 2. juni 2021.
- (22) Klager oversendte kommentarer til RMEs oversendelsesbrev den 2. juni 2021.
- (23) Klager og klagemotparten har i brev datert 7. juni 2021 fått informasjon om saksgangen for Energiklagenemnda og frist til å inngi kommentarer til RMEs innstilling i saken eller andre merknader.
- (24) Klager har i perioden 21. juni 2021 til 25. oktober 2021 hatt til dels omfattende e-postkorrespondanse med Klagenemndssekretariatet. Klager har sendt en rekke e-poster med spørsmål knyttet til saksbehandlingen samt enkelte merknader til saken.
- (25) Energiklagenemnda avholdt nemndsmøte i saken 30. november 2021.

2 Reguleringsmyndigheten for energis vedtak

- (26) I sitt vedtak legger RME til grunn at nettselskapene har adgang til kontrollavlesning og til å kreve gebyr for manuell avlesning. Dette følger av forskrift av 11. mars 1999 nr.

301 om måling, avregning, fakturering av netjtjenester, og elektrisk energi, nettselskapets nøytralitet mv. (MAF) § 3-3 og kontrollforskriften § 17-6.

- (27) RME har videre lagt til grunn at gebyret skal være likt for alle kunder som ikke har installert AMS-måler med aktiv kommunikasjonsenhet, i tråd med de generelle prinsippene for utforming av tariffer. Dette innebærer at nettselskapets samlede kostnader knyttet til håndtering av manuelt avleste data og kontroll av disse, skal fordeles likt på den aktuelle kundegruppen, uavhengig av hvor i nettselskapets område måleren befinner seg i. Kundene som ilegges gebyret betaler en gjennomsnittskostnad per målepunkt. Kostnadene ved manuell avlesning kan variere mellom nettselskaper som følge av at ulike nettselskaper har ulike tekniske løsninger for manuell avlesning og ulike kostnader forbundet med kontrollavlesning.
- (28) RME har videre lagt til grunn følgende utgangspunkter for beregningen av gebyret:
- Gebyret gjelder per målepunkt. Dagens regler for måling og avregning og reglene om avanserte måle- og styringssystemer (AMS), tar utgangspunkt i målepunkt, ikke i det enkelte kundeforhold. Dersom én kunde har flere målere, kan nettselskapet derfor kreve gebyr per måler. Dette er ikke til hinder for at nettselskapet velger å redusere gebyret i tilfeller der målerne kunden har er på samme adresse.
  - Det er nettselskapets ansvar å beslutte hvilke tiltak som er nødvendige for å sikre korrekt avlesning av målepunkt der AMS-måler ikke er installert eller kommunikasjonsenheten er deaktivert eller fjernet. Flere nettselskaper har beregnet gebyret med utgangspunkt i en årlig, stedlig kontrollavlesning i alle målepunkt uten AMS. Nettselskapene kan beregne gebyret med det kriteriet, men det forutsetter at de også reiser ut for å gjennomføre stedlig kontroll av disse. Dersom nettselskapet har planlagt å utføre stedlig kontrollavlesning av bare en andel av disse målepunktene, må beregningen av gebyret reflektere dette. Gebyret kan ikke overstige kostnadene forbundet med tjenesten.
  - Faste kostnader knyttet til IT-drift og vedlikehold av løsning for profilmålere kan ikke dekkes gjennom gebyret, da det dekkes gjennom den ordinære nettleien.
  - Det er kun direkte henførbare kostnader som kan inkluderes i gebyret. Påslag for indirekte kostnader i timeprisen faller utenfor. Timeprisen kan ikke inkludere påslag for faste kostnader, men skal være basert på marginalkostnad. Indirekte kostnader knyttet til eiendom, IKT, regnskap, lønn, kommunikasjon, HR/HMS, og andre kostnader som telefoni, kurs, arbeidstøy og kontingenter, kan heller ikke medregnes.
  - Dersom utgifter knyttet til kjøring er inkludert i beregningen av gebyret, skal statens satser for km-godtgjørelse legges til grunn.
- (29) RME viser også til at kontrollforskriften § 13-5 sier at nettselskapene på forespørsel plikter å gi kunder informasjon om beregningsgrunnlaget for egne tariffer innen rimelig tid. Denne plikten gjelder også for gebyret for manuell strømavlesning. Slik informasjon omfatter oversikt over hvilke aktiviteter nettselskapet gjennomfører i forbindelse med manuell avlesning, oversikt over kostnadene forbundet med de ulike aktivitetene, samt en redegjørelse for hvordan nettselskapet har beregnet kostnadene de ulike aktivitetene medfører.

- (30) I tilknytning til den konkrete saken la RME til grunn at gebyret fra klagemotparten omfattet kostnader for aktiviteter som ikke var gjennomført. RME vurderte at klagemotparten ikke hadde gjennomført like mange stedlige kontrollavlesninger som var lagt til grunn for gebyret, og at kostnadene til kontrollavlesninger dermed var beregnet for høyt. RME viste også til at klagemotpart i noen tilfeller utførte kontroll av strømmåler ved at de godtok bilder som kunden hadde tatt av måleren. Ifølge klagemotpart ville disse målerne bli stedlig kontrollert hvert andre år. RME la til grunn at denne ordningen ville medføre lavere utgifter enn ved gjennomføring av stedlig kontroll. På denne bakgrunn ble det konkludert med at gebyret var i strid med kontrollforskriften § 17-6.
- (31) RME viste til at systemkostnaden klagemotpart tidligere hadde inkludert ved beregningen av gebyret ikke kunne inkluderes. Klagemotparten informerte RME under saksbehandlingen om at de nå så bort fra systemkostnader i beregning av gebyret. I vedtaket la RME til grunn at systemkostnaden ikke lengre var en del av beregningen og at dette forholdet var rettet.
- (32) RME konkluderte videre med at klagemotpartens rutiner for fakturering av gebyret er i strid med MAF § 7-1a annet ledd som fastsetter at gebyret for manuell avlesning skal etterfaktureres minst hver tredje måned. Klagemotparten har fakturert etterskuddsvis en gang i året.

3 Partens anførsler

3.1 Klagers anførsler

- (33) Klager har i det vesentlige anført:
- (34) Det skal foretas en individuell vurdering av tariffen. Dette følger av ordlyden i kontrollforskriften § 17-6.
- (35) Det vil ikke være spesielt mye merarbeid å fakturere kundene direkte. Klager viser til at han alltid har benyttet seg av egen registrering av målerstandene sine på «min side» på klagemotparts nettside. Da bortfaller klagemotparts manuelle arbeid med registrering fra kundens oversendelse av målerstand per brev/telefon, bortsett fra når det blir nødvendig å stipulere målerstanden. For klager fremstår det mest hensiktsmessig at klagemotpart lager et separat gebyr for stipulering/manuell registrering som belastes kunden hver gang stipulering/manuell registrering er nødvendig, og stipulering hvis man for eksempel ikke avleser målerstanden pluss/minus frem dager fra den første i hver måned. Andre næringsdrivende (som regnskapsførere og advokater) klarer å registrere kortere tidsbruk på denne måten. Klager ser videre ingen grunn til at klagemotpart skal sende ut påminnelse av avlesning når avlesning skal skje omkring den første hver måned. Utsendelse av påminnelse bør også kunne gå automatisk gjennom datasystem hvis klagemotpart har et fornuftig system.
- (36) Klagemotpart har oppgitt for høy tidsbruk for kontrollering av målerne. Klager har bodd på flere forskjellige steder uten å få besøk av en eneste kontrollør. Hvis man jobber på en rasjonell måte, er 1,5 time mye tidsbruk. Klager vil si at 20 minutter er en mer rimelig tidsbruk. Videre er beregnet timepris er for høy. De fleste av kontrolloppgavene kan utføres av ufaglærte arbeidere.

- (37) I vedtaket vises det til at kundene har valgt å ikke ha AMS-måler. Klager viser til at dette ikke er et valg, men knyttet til sykdom. RMEs standpunkt og omtale av dette som et valg, er i strid med likestillings- og diskrimineringsloven § 1. Videre er det klagers syn at forbruksdata vil ikke være trygg med et AMS-system. Klager viser her til menneskerettighetskonvensjonen artikkel 8.
- (38) I vedtakets punkt 2.6 fastsettes det at hvis kommunikasjonsenheten skal deaktiveres eller fjernes, så kan nettselskapet kreve gebyr for det, men ikke hvis kommunikasjonsenheten skal aktiveres i måleren. Også dette er diskriminering av kunder med målere uten AMS etter likestillings- og diskrimineringsloven § 1.
- (39) I vedtaket fra RME står det at det å håndtere og kontrollere manuelt avleste data innebærer ekstra kostnader for nettselskapene. Klager etterlyser hvilke ekstra kostnader kunder med AMS-målere medfører for selskapet. Klager viser til at det av og til er svikt i sendesignal og andre tekniske feil, feil forårsaket av lynnedslag i antenner, kostnader med innkjøp av sende-enheter, kostnader forbundet med validering av systemet, kostnader forbundet med montering og fornyelse av systemet, mv. for kunder med AMS-målerne. Dette medfører en subsidiering av kunder med AMS-måler finansiert av de kundene som ikke har AMS-måler.
- (40) Kostnadene forbundet med uregelmessigheter med AMS-målere, er minst like høye som de kostnadene som er forbundet med de som ikke har AMS-målere. Det er ikke grunnlag for å pålegge kunder uten AMS-målere noe fast gebyr i det hele tatt.
- (41) RME bør ta en beslutning om at oversendelse av bilde av måleren med målerstanden til strømselskapet er en fullgod, stedlig kontroll av målerstanden. RME kan gi en supplerende beskrivelse av når det er nødvendig med ytterligere kontroll av måleren.
- (42) Nettselskapene bør spesifisere i fakturaen hva som er grunnlaget for gebyret slik at kunden får en direkte kontrollmulighet over hva som er belastet gjennom gebyret.

3.2 Klagemotpartens anførsler

- (43) Klagemotparten har i det vesentlige anført:
- (44) Totalt er merkostnaden beregnet til kroner 2 500 per kunde eks. mva. Det er fakturert for kroner 2 000 eks. mva. i 2019. Per 11. mars 2020 er det 53 kunder som har AMS-måler uten kommunikasjonsenhet, eller gammel måler.
- (45) Timeprisen er en gjennomsnittspris basert på faktiske lønnskostnader inkl. arbeidsgiveravgift og pensjonskostnader. Det er ikke medtatt øvrige kostnader som bilkostnader etc. Gjennomsnittlig timepris er beregnet til kroner 537. Timeprisen er satt lavt.
- (46) Det foreligger ikke et tilstrekkelig grunnlag for beregning av bilkostnader per kilometer. Faktiske bilkostnader er fordelt på måleravdelingen per time. Denne er beregnet til 62 kroner per time.
- (47) Systemkostnader er sett bort fra da dette er vanskelig å knytte opp mot den enkelte aktivitet.

- (48) Det er ikke alle aktiviteter som er loggført, og det er derfor vanskelig å fastsette eksakt tidsbruk per aktivitet. Det er forsøkt å estimere tidsbruken etter beste evne. Manuell avlesning er krevende, og det er et fåtall av kundene som sender inn til rett tid. Dette medfører purringer, ofte uten respons, og påfølgende e-post og telefonhenvendelser. Dette må behandles manuelt, noe som ofte medfører feil, blant annet at målerverdier må trekkes tilbake og sendes på nytt. Dette har ført til 111 ordrer på avviste avlesninger, da dette eskalerer for hver avlesning. I tillegg kommer kundetelefoner og kundebesøk som gjelder måleravlesning. Gjennomsnittlig tidsforbruk per kunde per avlesning, er estimert til 15 min. Tidsforbruk per kunde per år er derfor tre timer.
- (49) Kontrollavlesning hos kunde er beregnet til 1,5 timer per år per kunde. Dette er basert på en estimert gjennomsnittlig reisetid ut til kunde. Reisetiden varierer fra noen minutter til cirka én time per vei. Selve avlesningen er satt til 15 minutter. Anslaget er forsiktig da de fleste av kundene uten AMS er lokalisert ute i distriktene.
- (50) Gebyret for 2019 ble fakturert i sin helhet i februar 2020. Fremover vil gebyret faktureres i slutten av inneværende år.
- (51) Oppsummert er grunnlaget for gebyret følgende:
- Beregnet tidsbruk kundekonsulent:
    - Tre timer à kroner 537 per time = kroner 1 611,00
  - Beregnet tidsbruk avlesning:
    - En og en halv time à kroner 537 per time = kroner 805,50
  - Bilkostnader:
    - En og en halv time à kroner 62 per time = kroner 93
  - Totalt:
    - Seks timer – kroner 2 509,50.

4 Klagenemndas vurdering

- (52) Saken gjelder As klage over vedtak om beregning av avlesningsgebyr etter kontrollforskriften § 17-6.
- (53) Spørsmålet i saken er om nettselskapet B AS' gebyr for manuell avlesning av strømmåler uten aktiv kommunikasjonsenhet er utformet i tråd med reglene i kontrollforskriften.
- (54) Det følger av MAF § 4-1 at nettselskapene er pliktig å installere AMS (avansert måle- og styringssystem) i hvert målepunkt, med mindre installasjonen er til vesentlig og dokumenterbar ulempe for sluttbruker. Klager har strømmåler uten aktiv kommunikasjonsenhet/AMS, og dette er ikke omtvistet i saken.
- (55) Det følger videre av avregningsforskriften § 3-3 andre ledd at alle målepunkter skal avleses minimum én gang i kalenderåret, og at nettselskapet skal kontrollere målerverdier som ikke er fjernavleste.

- (56) Etter kontrollforskriften § 17-6 kan nettselskapene fastsette et gebyr for særskilte tjenester hos kunden. Det er slått fast i en avgjørelse fra Hålogaland lagmannsrett, sak LH-2020-46594 (anke til Høyesterett ikke tillatt fremmet), at manuell avlesning må betegnes som en slik *særskilt tjeneste* som normalt ikke ytes nettselskapets kunder, og som nettselskapene dermed kan kreve gebyr for i tråd med kontrollforskriften § 17-6. Dette ble også fastslått av Energiklagenemnda i sak 2020/926. Spørsmålet er om gebyret er utformet i tråd med reglene i kontrollforskriften.
- (57) Nemnda bemerker at kontrollforskriften § 17-9, som trådte i kraft 1. februar 2021, direkte regulerer spørsmålet om tariff til dekning av merkostnader ved å håndtere og kontrollere målerverdiene for kunder som ikke har fjernavlest måler. I bestemmelsens andre ledd heter det at «*Tariff for ikke-fjernavleste måleverdier settes til 1500 kroner eksklusiv merverdiavgift per år.*» Vedtaket som er påklaget er imidlertid datert 8. desember 2020 og er fattet med utgangspunkt i kontrollforskriften § 17-6. Det er følgelig gebyret for perioden 1. juli 2019 og frem til 1. februar 2021, som behandlet i vedtaket, som skal vurderes etter sistnevnte bestemmelse.
- (58) Klager har prinsipielt anført at gebyret skal beregnes individuelt. Det første nemnda tar stilling til er derfor om klager kan kreve at gebyret skal beregnes individuelt for den enkelte kunde.
- (59) Energiklagenemnda tar utgangspunkt i kontrollforskriften § 17-6. Bestemmelsen lyder:
- "Nettselskapet kan fastsette tariffer for særskilte tjenester hos kunden. Slike tariffer skal reflektere kostnadene forbundet med tjenesten."*
- (60) Det fremgår videre av kontrollforskriften § 1-3 at "*Tariff*" er definert som "*alle priser og annen økonomisk godtgjørelse som konsesjonæren fastsetter for tilknytning til og bruk av elektriske nettanlegg*".
- (61) Ordlyden «tariffer» i kontrollforskriften § 17-6 tilsier klart at utgiftene skal fordeles likt på den aktuelle kundegruppen. Dette på tross av at bestemmelsen også viser til "kunden" i bestemt entall i første setning. En slik forståelse av bestemmelsen støttes også av lagmannsretten i ovennevnte LH-2020-46594. Lagmannsretten uttalte der i anledning kontrollforskriften § 17-6 «*[a]t det er snakk om en tariff, må [...] medføre at kostnaden kunden skal betale ikke skal fastsettes individuelt.*» Energiklagenemnda finner det klart at tariffen ikke skal beregnes individuelt.

Beregning av gebyret

- (62) Klager har videre anført at å håndtere og kontrollere manuelt avleste data ikke medfører ekstra kostnader for nettselskapene. Klager etterlyser hvilke ekstra kostnader kunder med AMS-målere medfører for selskapet. Energiklagenemnda forstår anførselen slik at klager er uenig i hvordan tariffen beregnes.
- (63) Tariffer for særskilte tjenester "*skal reflektere kostnadene forbundet med tjenesten*" jf. kontrollforskriften § 17-6.
- (64) Avgjørende for saken er forståelsen av ordet «reflektere». Energiklagenemnda tolker ordlyden slik at tariffen skal gjenspeile de faktiske utgiftene nettselskapet har. Nemnda er enig med RME at det bare er direkte henførbare kostnader som kan inkluderes i gebyret. Klagenemnda er også enig med RMEs vurdering knyttet til at tariffen for

særskilte tjenester ikke skal omfatte mer enn kostnaden forbundet med tjenesten. Kostnader som danner grunnlag for et avlesningsgebyr kan være variable kostnader som registrering og validering av målerstand, utsending av påminnelse om avlesning, retting av feil levert målerstand og gjennomføring av kontrollavlesning.

- (65) Klagemotparten har beregnet posten kontrollavlesning hos kunde til 1,5 time per år per kunde. Dette er basert på en estimert gjennomsnittlig reisetid ut til kunden. Nettselskapet har videre vist til at reisetiden vil variere fra noen minutter til én time per vei. Selve avlesningen er satt til 15 minutter. Nettselskapet har vist til at de fleste av kundene uten AMS er lokalisert ute i distriktene. Klager har på sin side vist til at det ikke er noe grunn til å foreta kontrollavlesning som en standardprosedyre hvert år, når kunder kan sende inn bilde av måler og målerstand.
- (66) Etter Energiklagenemndas syn er det nettselskapets ansvar å beslutte hvilke tiltak som er nødvendige for å sikre korrekt avlesning av målepunkt der AMS-måler ikke er installert eller kommunikasjonsenheten er deaktivert eller fjernet. Nemnda slutter seg til RMEs vurdering av at nettselskapene kan innta kostnaden til en årlig kontroll i gebyret, under forutsetning av at den stedlige kontrollen faktisk finner sted. I denne saken har klagemotparten oppgitt at de utførte få kontrollavlesninger i 2019. I likhet med RME legger nemnda til grunn at klagemotparten ikke har gjennomført like mange stedlige kontroller som de har lagt til grunn for beregningen av gebyret i 2019. Klagemotparten har dermed inkludert kostnader for aktiviteter som ikke er gjennomført. Kostnadene for stedlig kontrollavlesning for 2019 er beregnet for høyt.
- (67) Klager har videre vist til at den beregnede gjennomsnittlige tidsbruken fremstår for høy. Han viser til at det kan virke som at nettselskapet baserer seg på å kjøre ens ærend frem og tilbake til hver eneste kunde. Klager har også vist til at beregnet timepris er for høy, da de fleste av kontrolloppgavene kan utføres av ufaglærte arbeidere.
- (68) Nemnda vil bemerke at timelønn og timepris er to forskjellige størrelser, slik at selskapets oppgitte timepris ikke må tilsvare den ansattes timelønn. Timepris er beregnet ut i fra selskapets kostnader ved en ytelse, og timelønn er i utgangspunktet kun én av flere kostnader som inngår i beregningen av timepristimepris. Det er videre Energiklagenemndas syn at nettselskapene står fritt til avgjøre hvilket personell som utfører oppgavene, samt til å fastsette lønnsnivå i eget selskap. Nemnda er likevel av den oppfatning at nettselskapene bør etterstrebe å gjennomføre avlesningene så rimelig som mulig på kundens regning.
- (69) Utgangspunktet i kontrollforskriften § 17-6 er at gebyret skal tilsvare nettselskapets faktiske kostnader, hvilket innebærer at dersom selskapet har hatt en gjennomsnittlig tidsbruk på totalt 3 timer per år, må den faktiske tidsbruken legges til grunn i beregningen av gebyret. Klagemotparten har ikke vist til en konkret tidsbruk, men de har lagt til grunn en gjennomsnittstid basert på egne beregninger. Anslagene fremstår rimelig ut fra de forutsetninger som skisseres. Det er derfor nemndas syn at klagemotpartens timepris og beregnede gjennomsnittlig tidsbruk er i tråd med kontrollforskriften § 17-6, under forutsetning av at kontrollene har vært gjennomført.
- (70) Klager har vist til at det vil kunne oppstå kostnader knyttet til uregelmessigheter ved AMS-målere, og at disse kan være like høye som de kostnadene som er knyttet til avlesning av målere uten AMS. På denne bakgrunn anfører klager at det ikke er grunnlag for å pålegge kunder uten AMS-måler et fast gebyr, og at gebyret medfører en

subsidiering av kunder med AMS-måler fra de kundene som ikke har AMS-måler. Til dette bemerker nemnda at kostnader knyttet til AMS-målere i utgangspunktet må anses som faste ordinære kostnader i nettet som skal inngå i beregningen av ordinær nettleie. Det følger klart av MAF § 4-1 første ledd at nettselskapene har en plikt til å installere AMS i hvert målepunkt. Krav om innstallering av AMS-måler er per i dag den klare hovedregelen og det er kun gitt en snever unntaksregel i MAF § 4-1 andre ledd. Det må følgelig være på det rene at eventuelle kostnader knyttet til uregelmessigheter ved AMS-målere ikke kan sidestilles med kostnader knyttet til manuell avlesning av målere uten AMS.

- (71) Klager har tatt opp problemstillingen der kunden har flere målepunkter. Klager har to målepunkter som befinner seg rundt 50 meter fra hverandre. Energiklagenemnda legger til grunn at klager mener at gebyret i slike tilfeller skal beregnes per kundeforhold, og ikke per målepunkt. Dagens regler for måling og avregning og reglene om avanserte måle- og styringssystemer (AMS), tar utgangspunkt i målepunkt, ikke i det enkelte kundeforhold. Dersom én kunde har flere målere, kan nettselskapet derfor kreve gebyr per måler. Dette må også anses å være i tråd med Frostating lagmannsretts dom, sak LF-2013-79404, hvor nettselskapet TrønderEnergi Nett AS fikk medhold i at en kunde som hadde to strømmålere i egen bolig kunne bli belastet med to fastledd. Nemnda bemerker likevel at nettselskapene må ta høyde for at målere ligger i nærheten av hverandre når de beregner tidsbruken.
- (72) Klager har kommentert at fakturaen bør inneholde en spesifisering for grunnlaget for gebyret, slik at kunden får en direkte kontrollmulighet over hva som er belastet gjennom gebyret. Med den nye reguleringen av tariff for ikke-fjernavleste målerverdier i kontrollforskriften § 17-9 vil ikke en slik presisering være nødvendig for fremtiden. For øvrig kommer reglene i kontrollforskriften § 13-5 til anvendelse.
- (73) Klager har videre tatt opp spørsmål knyttet til AMS-målere og forsvarlig behandling av kundedata. Energiklagenemnda bemerker at foreliggende klagesak knytter seg til B AS' beregning av gebyr for manuell avlesning. Spørsmålet om sikkerhet knyttet til sending og oppbevaring av målerdata ligger i utgangspunktet under andre myndigheter, blant annet Datatilsynet. Spørsmål om brudd på diskriminerings- og likestillingsloven behandles av Diskrimineringsnemnda.
- (74) Klagenemnda finner etter dette at klagen ikke fører frem. Nemnda stadfester RMEs vedtak. B AS må sende Reguleringsmyndigheten for energi dokumentasjon på ny beregning av gebyret for manuell avlesning for 2019 og 2020.
- (75) Klagenemnda vil til slutt bemerke at det foreligger saksbehandlingsfeil ved at RME ikke har gitt klager saksinnsyn i sakens dokumenter. Etter forvaltningsloven § 17 annet og tredje ledd har partene krav på å få oversendt opplysninger som kommer inn i løpet av saksbehandlingen. Det følger videre av forvaltningsloven § 18 at en part har rett til å gjøre seg kjent med sakens dokumenter, for så vidt ikke annet følger av reglene i §§ 18 og 19. Disse unntakene kommer ikke til anvendelse i dette tilfellet. Klager ba i e-post datert 9. desember om at RME oversendte deres forhåndsvarsel til klagemotpart og klagemotparts innsendte svar i saken. Klager etterlyste svar den 17. desember 2020. RME oversendte etterspurte dokumenter samme dato.
- (76) Etter offentleglova § 29 skal et innsynskrav avgjøres «utan ugrunna opphald». Det er uttalt i rundskriv G-2009-419 til bestemmelsen at «[d]ette inneber at innsynskravet skal

avgjerast så snart som det er praktisk mogleg. Vanlege krav bør avgjerast same dag som dei er mottekne, eller i alle fall innan éin til tre verkedagar». Nemnda viser til at Sivilombudet i Somb-2005-14 side 104 uttalte at det ut fra sammenhengen mellom offentlighetsloven og forvaltningsloven må legges til grunn at en part som begjærer innsyn etter forvaltningsloven, ikke bør stilles dårligere enn den som ikke er part og henvist til å begjære innsyn etter offentlighetsloven. Det er klart at RME i denne saken både har brukt for lang tid på å behandle klagers forespørsel, og selv skulle ha etterkommet forespørselen om partsinnsyn etter forvaltningsloven. Det er imidlertid ikke grunn til å regne med at feilen kan ha virket bestemmende på vedtakets innhold, og vedtaket må anses gyldig jf. forvaltningsloven § 41.

(77) Klagenemnda finner etter dette at klagen ikke fører frem.

5 Vedtak

(78) Energiklagenemnda fatter etter dette følgende vedtak:

- 1. Klagen tas ikke til følge.**
- 2. Vedtak 202002551-6 fattet av Reguleringsmyndigheten for energi 8. desember 2020 stadfestes.**

Vedtaket er endelig og kan ikke påklages, jf. forvaltningsloven § 28 tredje ledd.

Vedtaket er enstemmig.

Trondheim, 3. desember 2021

Henrik Bjørnebye
Medlem

Helle Grønli
Medlem

Edna Grepperud
Medlem

Dokumentet er godkjent elektronisk